

15 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

Belge türü	Tebliğ
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ
Tarih	24.04.1952
Sıra no	15

5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 82 nci maddesinin 1 inci fıkrası hükmü; sermaye şirketlerinin ve sermaye üzerinden kazanç dağıtan kooperatif şirketlerin sâfi kazançlarından kurumlar vergisi çıktıktan sonra kalan kâr kısmından, 92 nci maddede yazılı % 15 nispeti üzerinden gelir vergisi tevkif olunmasını âmir bulunmaktadır.

Mezkûr hükmün tabikında, stopaj matrahının, vergi kanunlarındaki hükümlere uyularak tesbit edilen kurumlar vergisi matrahından % 10 kurumlar vergisi çıktıktan sonra kalan kâr kısmı mı, yoksa ticari esaslara göre tesbit edilen şirket kârından kurumlar vergisi çıktıktan sonra kalan bakiye mi olacağı ve bu bakiyenin olduğu gibi mi yoksa bazı tenzil ve ilâveler yapıldıktan sonra mı stopaj matrahı olarak kabul edileceği hususlarında tereddüt edildiği, ilgililerin vâkı müracaatlarından anlaşılmaktadır.

Bilindiği gibi, Gelir Vergisi Kanununun 82 nci maddesinin 1 inci fıkrasında zikredilen sermaye şirketleriyle sermaye üzerinden kazanç dağıtan kooperatif şirketler, Kurumlar Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde yer alan kurumlardan ibarettir.

Bu durumda, 82 nci maddenin anılan 1 inci fıkrasında sözü edilen sâfi kazanç tâbirini, Kurumlar Vergisi Kanununun 1 inci maddesiyle 13 üncü maddesinin 1 ve 2 nci fıkralarındaki (kurum kazancı), (sâfi kazanç) (sâfi kurum kazancı) gibi aynı mânada kullanılmış kabul etmek lâzımgelir. Kanun vazının 82 nci maddede kurum sâfi kazancı tâbiri yerine şirket sâfi kazancı tabirini kullanması sebebi, stopajın sadece kurumlardan bu iki nevi kuruma (sermaye şirketleriyle kooperatif şirketler) hasretmiş olmasındandır.

Binaenaleyh, prensip olarak stopaj matrahının; Kurumlar Vergisi Kanununa göre tesbit edilen sâfi kazançtan bu vergi çıktıktan sonra kalan miktar olması icabeder

Diğer taraftan, sâfi kurum kazancı tâbiri, kurumlar vergisinden müstesna tutulması sebebiyle kurumlar vergisi, matrahına girmemiş bulunan kazanç ve iratları da kavramakta olduğundan, kurumlar vergisinden istisna edilmiş bulunan kazanç ve iratların da (Devlet tahvilâtı faizleri ve iştirak kazançları gibi) stopajın matrahında, mütalâa edilmesi lâzımdır.

Buna mukabil, kurumlarca idare meclisi başkan ve üyelerine ve memurlara verilen temettü ikramiyeleri, Gelir Vergisi Kanununun 45 inci maddesinde ücret sayılarak aynı kanunun 80 inci maddesine göre tediyesi sırasında ücretler gibi vergi tevkifatına tabi tutulmuş olduğundan, mezkûr tediyelerin, 82. nci madde gereğince tekrar gelir vergisi tevkifatına tabi tutulması, bâriz bir mükerrerliğe sebebiyle vereceği cihetle, stopaj matrahında mütalâa edilmemesi gerekir.

Bu sebeplere binaen; stopajın matrahının, malî bilânçoda taayyün eden sâfi kurum kazancından kurumlar vergisi çıktıktan sonra kalan kâr kısmına, Devlet tahvilâtı faizleriyle iştirak kazançları gibi kurumlar vergisinden müstesna olan kazanç ve iratların eklenmesi, kurum sâfi kazancından idare meclisi başkan ve üyeleriyle memurlarına verilmiş olan temettü ikramiyelerinin bu kâr kısmından düşülmesi suretiyle tesbiti lâzımgelir.

Şirket ortaklarının, şirketten aldıkları hisseleri hangi yılın gelir vergisi beyannamesinde gösterecekleri ve kesilen vergileri ne şekilde mahsup edecekleri melesine gelince :

Şirket ortakları, ortaklıktaki hisselerine hukuken veya fiilen hangi tarihte tasarruf edebiliyorsa, mezkûr hisseleri, bu tarihin rastladığı yılın geliri meyanında ve o yıl için verecekleri yıllık beyannamelerinde gösterecekler; üzerinden gelir vergisi stopajı yapılmasına rağmen ellerine geçmeyen kârları (ihtiyat akçeleri gibi) mezkûr beyannamelerine ithal etmiyeceklerdir.

Diğer taraftan, Gelir Vergisi Kanununun 104 üncü maddesi hükmüne göre, yıllık beyannamede gösterilen kazanç ve iratlar üzesinden kesilmiş olan vergilerin mahsubu mümkün olduğundan, beyannameye ithal edilmeyen kârların (ihtiyata ayrılan kârlar gibi) vergisi, beyanname üzerinden hesaplanacak vergiden mahsup edilemeyecektir.

